

Nr 22

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret skrivelse den 16 oktober 1958 med överlämnande av betänkande med förslag till ny stadga om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande i vad ärendet avser pensionsreglering åt riksdagsmännen och deras efterlevande.

Riksgäldsfullmäktige överlämnade med skrivelse den 16 oktober 1958 till riksdagen ett av 1957 års riksdagsarvodesutredning avgivet betänkande med förslag till ny stadga om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande. Skrivelsen hänvisades av båda kamrarna till konstitutionsutskottet. Sedan behandlingen av skrivelsen uppskjutits till innevarande riksdag avgav utskottet under vårsessionen utlåtande (nr 18) i anledning av densamma, utom vad ärendet avsåg pensionsreglering åt riksdagsmännen och deras efterlevande. Såvitt avsåg behandlingen av sistnämnda spörsmål beslutade riksdagen på begäran av utskottet (memorial nr 19) om uppskov till innevarande höstsession.

Utskottet upptar därför nu frågan om pensionsreglering åt riksdagsmännen och deras efterlevande till behandling.

Det av utredningen framlagda förslaget till stadga om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande, i vad förslaget avser här ifrågasättande pensionsreglering, fogas som bilaga till detta utlåtande.

Enligt nu gällande stadga om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande utgår pension till den som varit ledamot av riksdagen i minst 8 år. Pensionen utgör, med vissa undantag, för den som tillhört riksdagen i 8 år 3 000 kronor för år och för den som tillhört riksdagen i 20 år eller längre tid 7 200 kronor för år. För varje år utöver åtta ökas pensionen med 350 kronor, intill dess nämnda högsta pensionsbelopp uppnåtts.

I sitt betänkande föreslår 1957 års riksdagsarvodesutredning, att riksdagsmannapensioneringen tills vidare skall anpassas efter vad som gäller för statsanställda, där inte principiella och praktiska skäl motiverar lösningar efter andra linjer. Enligt utredningens förslag skulle med nuvarande arvodesbelopp pensionsnivån utgöra, efter 8 år 4 160 kronor samt efter 30 år 15 600 kronor allt räknat för år, vilket sistnämnda belopp utgör 65 % av det av utredningen föreslagna och numera beslutade arvodet

om 24 000 kronor för år. De föreslagna pensionsbeloppen avser bruttoförmåner, från vilka avdrag skall göras bl. a. där pensionstagaren åtnjuter folkpension och pension på grund av allmän tjänst. Beträffande den närmare innebörden av förslaget får utskottet hänvisa till utredningens betänkande, som finnes bilagt utskottets utlåtande nr 18 till innevarande riksdag.

Utskottet har vid prövningen av frågan om ny pensionsreglering åt riksdagsmännen och deras efterlevande funnit, att en revision av bestämmelserna i ämnet icke nu bör äga rum och hemställer alltså,

att riksgäldsfullmäktiges till utskottet hänvisade skrivelse den 16 oktober 1958 med överlämnande av betänkande med förslag angående ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande, i vad ärendet avser ny pensionsreglering åt riksdagsmännen och deras efterlevande, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 november 1959

På konstitutionsutskottets vägnar:

BENGT ELMGREN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elmgren, Damström, Ollén, Torsten Andersson, Olsén*, Sveningsson, Lundström*, Erik Olsson, Nils-Eric Gustafsson och Sörlin; samt

från andra kammaren: herrar Pettersson i Norregård, Spångberg, Magnusson i Tumhult, von Friesen*, Jonsson i Haverö*, Bark, Hammar, Andersson i Linköping, Alemyr och Svenungsson.

* Ej närvarande vid justeringen.

Förslag

till

stadga om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande.

7 §.

Den som uppburit arvode såsom riksdagsman för minst åtta år före 65 års ålder skall äga rätt till egenpension och familjepension enligt bestämmelserna i 8—15 §§ här nedan.

Fullmäktige i riksgäldskontoret må, när särskilda omständigheter därtill föranleda, besluta att sådan rätt till pension skall gälla jämväl i fall, där arvode åtnjutits för kortare tid än åtta år.

8 §.

Pensionsförmånerna skola så avvägas, att de tillsammans med sådan folkpension, annan pension på grund av lagstiftning om en allmän pensionsförsäkring samt ersättning på grund av annan socialförsäkring eller därmed jämförlig anordning, till vilken kan föreligga rätt — eller skulle hava förelagat rätt, om nämnda lagstiftning utan inskränkning ägt tillämpning å vederbörande — bereda riksdagsmannen respektive hans efterlevande förmåner (*bruttopensionsförmåner*) i enlighet med vad i det följande sägs.

Vad i föregående stycke sagts om sådana förmåner, som jämte pension enligt stadgan skola ingå i bruttopensionsnivån, avser icke förmåner, vilka bestämmas med beaktande av samtidigt utgående pension enligt stadgan, och skall, i den utsträckning fullmäktige i riksgäldskontoret med stöd av riksdagens beslut så föreskrivit, ej heller gälla i fråga om andra förmåner eller i fall, då hel pension ej utgår enligt stadgan.

9 §.

Är den som uppfyller förutsättningarna för pension enligt denna stadga berättigad att för samma tid uppbära annan genom samme riksdagsmans anställning eller uppdrag grundad egen- respektive familjepensionsförmån, vilken utgår på grund av bestämmelser för innehavare av anställning, som i 1 § 1 mom. tredje stycket sägs, skall för denna tid pensionen enligt stadgan nedsättas i den mån så erfordras för att de sammanlagda pensionsförmånerna icke skola överstiga det belopp, vartill pensionsförmån av ifrågasvarande slag skulle hava beräknats vid tillämpning av det högsta av pensionsunderlagen och tillgodoräkning av all tid, som beaktats enligt stadgan och nämnda bestämmelser.

Är den som uppfyller förutsättningarna för egenpension enligt stadgan berättigad att för samma tid uppbära lön eller därmed jämförlig ersättning på grund av anställning som avses i föregående stycke, må för denna tid egenpensionen enligt stadgan endast utgå med belopp, varmed den må överstiga löneförmånen.

¹ §§ 1—6 innehåller bestämmelser om arvode m. m. och saknar här betydelse.

Där ej fullmäktige i riksgäldskontoret annorlunda förordnar skall familjepension, som enligt stadgan utgår efter viss riksdagsman, om den berättigade på grund av statlig eller icke-statlig pensionering åtnjuter egenpensionsförmån eller sådan familjepensionsförmån, som grundar sig på annan persons anställning eller uppdrag, utgöra tre fjärdedelar av eljest gällande belopp, dock minst hela pensionsbeloppet minskat med beloppet av den andra pensionsinkomst, vartill hänsyn sålunda skall tagas.

10 §.

Egenpensionsförmånerna utgöras av *ålderspension* för tid efter det den berättigade uppnått 65 års ålder samt *sjukpension* för sådan tid före nämnda ålder, då han på grund av varaktig arbetsoförmåga må äga rätt till folkpension. Egenpension tillkommer dock ej någon för tid, då han tillhör riksdagen.

11 §.

1 mom. Egenpensions belopp för månad skall, på sätt i 4 mom. sägs, bestämmas med hänsyn till beloppet av den berättigades *pensionsunderlag* samt längden av hans *pensionsgrundande tid*.

2 mom. Pensionsunderlaget utgöres, där ej annat följer av andra och tredje styckena, av det arvode för månad, som enligt stadgan gällt, då den berättigade senast tillhört riksdagen.

Där arvodet för någon del av de senaste fem årsperioderna av uppdragstiden haft annat belopp än det för vederbörande senast gällande, skola fullmäktige i riksgäldskontoret bestämma pensionsunderlagets storlek med beaktande av de för motsvarande fall gällande bestämmelserna för statsanställda. Arvode till annat belopp än det för vederbörande senast gällande skall härvid av fullmäktige beaktas med det belopp, som framkommer, då arvodet förändras i samma grad, som närmast jämförligt löneklassbelopp för statliga befattningshavare må hava förändrats från den tid arvodet varit gällande till tiden för avgången från uppdraget.

Inträder rätten till pensionen senare än vid tiden för avgången, skall enligt första eller andra stycket beräknat pensionsunderlag beaktas med det belopp som framkommer, då underlagsbeloppet från nämnda tid intill dess pensionen skall börja utgå förändras enligt i 14 § angivna grunder.

3 mom. Såsom pensionsgrundande tid tillgodoräknas den berättigade den tid, för vilken han före 65 års ålder åtnjöt arvode såsom ledamot av riksdagen. Riksdagsman, som avgått från sitt uppdrag med rätt till sjukpension, äger jämväl tillgodoräkna sådan tid före nämnda ålder, som från avgången må återstå till utgången av den period, för vilken han var vald, dock icke längre tid än till utgången av tredje kalenderåret efter avgångsåret.

4 mom. Där den pensionsgrundande tiden utgör minst trettio år, skall egenpensionen utgöra 65 procent av pensionsunderlaget. I annat fall skall den vara avkortad och utgöra så stor del av hel pension som svarar mot förhållandet mellan antalet tillgodoräknade uppdragsår och trettio.

12 §.

Följande efterlevande till den, som uppfyllt de i 7 § angivna förutsättningarna för pensionsrätt, äro berättigade till *familjepension*, nämligen

a) änka, såframt hon icke ingått nytt äktenskap och äktenskapet med riksdagsmannen ingåtts senast den dag han fyllt 60 år, samt

b) barn (adoptivbarn), som ej fyllt 19 år, dock icke barn, som vid riksdagsmannens frånfälle var adopterat av annan, med mindre denne var riksdagsmannens make.

Villkoret i fråga om riksdagsmannens ålder vid äktenskapets ingående skall icke gälla, där änkan genom äktenskapet förlorat rätt till familjepension, som utgått på grund av denna stadga eller pensionsbestämmelser, som i 9 § första stycket avses, eller hon tidigare varit gift med riksdagsmannen, innan denne överskridit åldersgränsen.

13 §.

1 mom. Familjepensions belopp för ensam förmånsberättigad (*familjepensions normalbelopp*) utgör

a) där riksdagsmannen vid frånfället innehade sitt uppdrag: hälften av det belopp, vartill sjukpension skulle hava beräknats för honom, därest han vid den tidpunkt, då frånfället inträffade, hade tillträtt sådan pension,

b) där han vid frånfället åtnjöt eller i annat fall än under a) avses ägde rätt att framdeles komma i åtnjutande av egenpension: hälften av egenpensionens belopp.

Vid beräkning enligt detta moment skall egenpension, som nedsatts eller skulle hava nedsatts enligt bestämmelserna i 9 §, beaktas med sitt oreducerade belopp.

2 mom. Under tid, då familjepension utgår för två eller flera förmånsberättigade, utgör familjepensionen nedan angivna procent av normalbeloppet.

Tillämpligt antal berättigade	Procent av normalbeloppet
1	100
2	140
Flera än 2	140 ökat med 20 för varje berättigad utöver 2.

Av pensionsbelopp, som är gemensamt för änka och barn, utgår till änkan ett belopp lika med 80 procent av normalbeloppet och till barnet eller barnen gemensamt återstoden av pensionsbeloppet. Belopp, som är gemensamt för barn, fördelas lika mellan dem.

14 §.

Bruttobeloppet av beviljad egenpension eller familjepension skall förändras enligt de grunder, som för varje tid gälla i motsvarande hänseende i fråga om pension på grund av statsanställning.

15 §.

Pension utgår, efter ansökan hos fullmäktige i riksgäldskontoret, i de fall, då pension i särskild ordning beviljats av fullmäktige, från och med den dag fullmäktige bestämma och i övriga fall från och med dagen näst efter den, då rätten till pension inträtt. Pensionen utgår till och med den dag, då en månad förflutit efter pensionstagarens frånfälle, eller, där pensionsrätten upphör av annan anledning, till och med utgången av den månad, under vilken rätten upphört.

Utbetalning av pension sker månadsvis i efterskott, dock att efter pensionstagarens frånfälle återstående pensionsbelopp må kunna utbetalas förskottsvis.

16 §.

De tilläggsbestämmelser, som må erfordras för tillämpningen av denna stadga, meddelas i fråga om 1—6 §§ av kanslideputerade tillika med kamrarnas talmän samt i fråga om 7—15 §§ av fullmäktige i riksgäldskontoret.

Denna stadga träder i kraft i vad den avser arvoden och traktamenten den 1 januari 1959 och i övrigt den 1 juli 1959, från vilka tidpunkter tidigare bestämmelser i motsvarande hänseenden skola upphöra att gälla, såvitt angår den som då blir underkastad stadgan. Bestämmelserna om pension skola likväl icke gälla i fråga om den, som ej uppburit arvode för tid efter utgången av år 1958. Dessa bestämmelser skola icke heller gälla i fråga om den, som väl uppburit arvode för sådan tid men redan dessförinnan uppnått 65 års ålder, med mindre han tillhört riksdagen i en följd från tidpunkt, som ligger före den 1 januari 1959, eller fullmäktige i riksgäldskontoret med hänsyn till särskilda omständigheter medgivit, att bestämmelserna ändock må tillämpas. I övrigt skola gälla de övergångsbestämmelser, som fullmäktige i riksgäldskontoret med beaktande av motsvarande bestämmelser för statliga anställningshavare finna erforderligt meddela.